

knihovního vlastnictví, nelze tuto nemožnost obejít formou navrhované exekuce. Nelze-li povolit exekuci na pozemky přidělené a knihovně již připsané, tím méně lze povolit zabavení pozemků, které dosud připsány nejsou a jichž vlastníkem jest dosud osoba třetí, již jsou pozemky knihovně připsány, takže mohla by se vésti na ně exekuce jen knihovním vkladem. Vymáhající věřitel vůbec ani netvrdí, že Státní pozemkový úřad dal svolení k navrhovanému způsobu exekuce.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu

a t o

s poukazem na důvody napadeného usnesení, správné v tom, že na nemovitosti v knihách zapsané nelze vésti exekuci podle § 90 ex. ř., a že na nemovitosti přidělené, pokud přiděl není konečný, nelze vůbec vésti exekuci, po konečném přidělu však jen podle předpisů přidělového zákona, t. j. pokud nejde o nedíl, jen pokud tomu neodporují omezení uložená přidělovou listinou podle § 23 příd. zák., a, pokud jde o nedíl, jen pokud se to srovnává s předpisy § 35, 36 příd. zák. a § 12 úvěr. zák. a dodává se k vývodům dovolací stížnosti ještě toto: Není pravda, že parcela čís. kat. 1921/2 není v knihách, neboť stěžovatel sám udává, že v zemských deskách zapsána jest při velkostatku H. mateřská parcela čís. kat. 1921, nikoli však dílčí parcela čís. kat. 1921/2 od ní oddělená. To však znamená, že rozdělení parcely čís. kat. 1921 není ještě knihovně provedeno a jsou v parcele té v zemských deskách pořád zapsané obsaženy všechny její díly poznačené v dílčím operátě jejími zlomky, tedy i díl sporný 1921/2: až bude rozdělení provedeno, zmizí poznačení čís. kat. 1921 (bez zlomku) úplně a budou jen parcely zlomkové čís. kat. 1921/1, 1921/2 atd. Tolik k otázce § 88 a 90 ex. ř. Vede tedy stěžovatel vlastně exekuci na přidělcova držební a užívací práva, ježto tvrdí, že nemovitosti, o něž jde, jsou už v držbě dlužníka, avšak takováto exekuce se nevede ve formě § 90 ex. ř., nýbrž ve formě § 331 ex. ř., a není přípustná vůbec, jde-li, jako zde, o držební a užívací práva na nemovitostech přidělových, jak nejvyšší soud již v řadě rozhodnutí vysvětlil, neboť by se tím předbíhalo omezením, jež Státní pozemkový úřad v přidělové listině svého času uloží, a omezení ta by se tím již napřed činila illusorními, čemuž dopustiti nelze.

Čís. 10226.

Osmihodinná pracovní doba (zákon ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 sb. z. a n.).

Lze umluviti, i konkludentním činem (§ 863 obč. zák.), že odměna za práci přes čas jest zahrnuta v úhrnkově ujednané mzdě. Tak jest tomu nanejvýš, přijímal-li zaměstnanec mzdu po delší dobu bez výhrady, jsa si vědom, že se mu dostává ve smluvené mzdě odměny za veškeré práce smluvně mu uložené, tedy i za práce mimo osmihodinovou dobu pracovní.

Za nedovolené práce přes čas může se zaměstnanec domáhati jen náhrady škody.

(Rozh. ze dne 10. října 1930, R II 374/30.)

Žalobu zaměstnance proti zaměstnavateli o zaplacení odměny za práci přes čas procesní soud první stolice zamítl. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvnímu soudu, by ji, vyčkaje pravomoci, znovu projednal a rozhodl. Důvody: Zákon o osmihodinové době pracovní ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 sb. z. a n. jest zákonem na ochranu zaměstnanců, všechna jeho ustanovení jsou povahy donucovací a zachovávaní jich jest zabezpečeno v § 13 trestní sankcí. Jeho předpisy nemohou býti obcházeny ani zvláštními úmluvami ani dřívějšími zvyklostmi v té které živnosti (rozh. čís. 6854). Ve smluvené úplatě není nikdy zahrnuta odměna za hodiny přes čas, i když jsou v místě obvyklé (rozh. ze dne 6. května 1924, Rv I 227/24 čís. sb. 3820). Každá úmluva, odporující předpisům zákona ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 sb. z. a n., ať výslovně, ať mlčky učiněná, jest nicotná (§ 879 obč. zák.). Z toho, že žalobce od roku 1924 po celých pět let přídavek za hodiny přes čas nežádal, nelze rovněž vyvozovati, že žalobce tím uznal správnost stanoviska žalovaného o paušalování mzdy přes čas přídavkem 10 Kč týdně. Ostatně, nečinil-li zaměstnanec po delší dobu námitky proti mzdě mu vyplacené a neuplatňuje-li nárok na náhradu za práci přes čas, nelze v tom spatřovati jeho souhlas s touto mzdou a zaměstnanec nevzdává se tím nároku na odměnu za práci přes čas (rozh. čís. 6814 sb. n. s.). Paušalování odměny za práci přes čas jest ovšem dovoleno, avšak předpokládá, by bylo řádně smluveno a by úplata za práci přes čas byla aspoň přiměřená úplatě za práci pravidelnou (sb. čís. 6854). Odvolací soud nemá za prokázáno, že paušalování odměny za práci přes čas bylo mezi stranami smluveno. Podle názoru odvolacího soudu patří tedy žalobci odměna za práci přes čas. Co do výše této odměny neměl však odvolací soud pro rozhodnutí zjištění soudu první stolice, poněvadž tento soud důkazy v tomto směru nepřipustil.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a vrátil věc odvolacímu soudu, by —nehledě k důvodům, z nichž zrušil rozsudek prvního soudu — o odvolání po případném jednání znovu rozhodl.

Důvody:

Mylný jest především názor napadeného usnesení, že ve smluvené úplatě není nikdy zahrnuta odměna za hodiny přes čas, i když jsou v místě obvyklé. V rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 6. května 1924 Rv I 227/24 (čís. 3820 sb. n. s.), jehož se dovolává odvolací soud, nebyl tento názor vůbec vysloven. Nelze souhlasiti ani s dalším názorem odvolacího soudu, že z toho, že žalobce nežádal od roku 1924 po celých pět let přídavek za hodiny přes čas, nebylo by lze vyvozovati, že tím uznával správnost stanoviska žalovaného o paušalování mzdy za práci

přes čas přídavkem 10 Kč týdně. Podle nyní již ustálené judikatury nejvyššího soudu (viz. zejména rozhodnutí čí. 5537, 6636, 7199, 7576, 7577, 7611, 7901, 8327, 8561, 8818 a 9505 sb. n. s.) nevylučuje zákon ze dne 19. prosince 1918 č. 91 sb. z. a n. úmluvu stran, že odměna za práci přes čas jest zahrnuta v úhrnkově ujednané mzdě (t. zv. paušalování), a taková úmluva může se státi — jako jiná úmluva — nejen výslovně, nýbrž i mlčky podle § 863 obč. zák. činy, které v úvaze všech okolností nedávají rozumné příčiny k pochybnostem o vůli obou stran, při čemž jest přihlížeti k obyčejům a k zvyklostem poctivého obchodu. Takovou mlčky učiněnou úmluvu lze spatřovati zejména v tom, že zaměstnanec přijímal mzdu po delší dobu bez námitek a bez výhrady, jsa si vědom, že se mu dostává ve smluvené mzdě odměny za veškeré práce smluvně mu uložené, tedy i za práce mimo osmihodinovou dobu pracovní. V napadeném usnesení jest uvedeno, že odvolací soud nemá za prokázáno, že paušalování práce přes čas bylo mezi stranami smluveno. Stěžovatel právem vytýká, že pro tento závěr neuvedl odvolací soud důvody, z nichž by bylo lze seznati, jak k němu dospěl. Odvolací soud opakoval sice důkazy výsledkem svědkyně Marie V-ové a výsledkem stran, avšak nehodnotil je a neučinil z nich skutková zjištění, pokud jde o okolnosti rozhodné pro spor. V důvodech jen uvedl, že bylo v odvolacím řízení »zjištěno«, že se ony výpovědi rozcházejí, čímž však není pro řešení sporu nic získáno. Ostatně měl tu odvolací soud na mysli patrně jen výslovnou úmluvu stran. V příčině ujednání mlčky podle § 863 obč. zák., na něž poukazují důvody rozsudku prvního soudu, neučinil odvolací soud zcela žádná skutková zjištění, nýbrž vyslovil jen zmíněné již nesprávné názory právní, že ve smluvené úplatě není nikdy zahrnuta odměna za práci přes čas a že z toho, že žalobce nežádal přídavek za práci přes čas, nelze vyvozovati, že souhlasil s paušalováním odměny za tuto práci. Mimo to neobíral se však odvolací soud vůbec důležitou otázkou, zda šlo v souzeném případě o práce přes čas, které byly podle výjimečných předpisů §§ 6, 7 a 12 zákona č. 91/1918 sb. z. a n. dovoleny, či o svémocné prodlužování osmihodinové pracovní doby proti zákazu § 1 první odstavec zmíněného zákona. Jest to důležité proto, že zvláštní odměnu podle § 6 třetí odstavec a § 7 čtvrtý odstavec zaručuje zákon jen za dovolené hodiny přes čas, kdežto pro případ svémocného a protizákonného prodlužování normální pracovní doby zákonodárce nestanovil a ani nemohl stanoviti, jak se má za takové zakázané práce platiti, neboť, kdyby tak učinil, přišel by do rozporu se svým vlastním zákazem, protože by tím nepřímou uznával přípustnost těchto zakázaných prací. Za nedovolené práce přes čas mohl by se tedy žalobce domáhati jen náhrady škody, byla-li mu nedovoleným činem žalovaného způsobena, což by musil ve sporu prokázati. Dostal-li úhrnkovou mzdou zapláceno také za nedovolené práce přes čas, nebyl by poškozen. (Srovnej rozhodnutí čí. 8327, 8560, 8561, 8818 sb. n. s.). Dokud si odvolací soud nezjedná z provedených jím důkazů náležitý skutkový základ, zejména pro posouzení otázky, zda došlo ve smyslu právě vyložených názorů právních mezi stranami — ať výslovně nebo mlčky podle § 863 obč.

zák. — k úmluvě o paušalování odměny za práci přes čas, bylo by předčasné a po případě i zbytečné zrušovati rozsudek prvního soudu jen z důvodu, že první soud neučinil zjištění v příčině výše této odměny.

Čís. 10227.

K uplatňování nároku na zrušení kupní smlouvy pro zkrácení přes polovici ceny obecné (§ 934 obč. zák.) se nevyhledává, by ten, kdo nárok uplatňuje, již smlouvu zcela splnil.

(Rozh. ze dne 11. října 1930, Rv I 1646/29).

Žalobce koupil od žalovaného pianino za 4.000 Kč. Tvrdě, že nemá ani poloviční cenu, domáhal se podle § 934 obč. zák. zrušení kupní smlouvy a vrácení toho, co na kupní cenu již zaplatil. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly.

N e j v y š š í s o u d zrušil napadený rozsudek a vrátil věc odvolacímu soudu, by po případném dalším jednání znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Soudy nižších stolic zamítly žalobu, ježto prý žalobce zaplatil na kupní cenu jen 1.000 Kč a ježto smluvník může nárok na zrušení smlouvy podle § 934 obč. zák. uplatnit jen, když již splnil své povinnosti. Soudy nižších stolic opíraly se patrně o rozhodnutí čí. 2499 a 8498 sb. n. s., v nichž vyslovena zásada, že ten, kdo chce namítati, že jest zkrácen přes polovici ceny, může tak učiniti teprve, až sám splní smlouvu. Obě tato rozhodnutí vycházela ze slovního výkladu § 934 obč. zák., který praví: »Neobdržela-li jedna strana ani polovici toho, co druhé straně dala«, a nikoli: » co druhé straně má dáti atd.«. Naproti tomu bylo však v rozhodnutí čí. 5453 sb. n. s., kdež byla řešena otázka, zda lze nárok ze zkrácení přes polovici obecné hodnoty uplatňovati pouhou námitkou proti žalobě o plnění, uvažováno, zda slovní výklad § 934 obč. zák. odpovídá jasnému úmyslu zákonodárce (§ 6 obč. zák.), a bylo z materiálů k občanskému zákonu (Offner: Protokoly II. str. 76—78, 88 a 89, 559 a násl.) ve shodě s převážnou částí právnické literatury dovozeno, že redaktoři chtěli považovati samu smlouvu za nezákonnou a odporovatelnou, a že proto lze usuzovati, že ponechali text zákona podle původního doslovu jen proto, že vycházeli z předpokladu, že strana sezná pravou cenu pravidelně až po splnění smlouvy, ale že nemínili stanovit bezpodmínečně jako podmínku nároku podle § 934 obč. zák. také splnění smlouvy tím, kdo chce tento nárok uplatnit. K bližšímu vysvětlení jest uvést, že právní předpisy o nárocích pro zkrácení přes polovici obecné ceny byly v t. zv. původním návrhu občanského zákoníka umístěny jako §§ 163—165 v páté hlavě třetího dílu (viz Offner: Protokoly I str. CIV), tedy mezi předpisy o smlouvě směnné a že při směnné smlouvě není tak častým případ, že jedna strana plní